

**UCHWAŁA NR XXXVIII/480/2017
RADY MIEJSKIEJ KALISZA**

z dnia 18 maja 2017 r.

w sprawie nadania godności Honorowego Obywatelstwa Miasta Kalisza.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 14 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Nadaje się godność Honorowego Obywatelstwa Miasta Kalisza **śp. ppłk. Henrykowi Grochowskiemu.**

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Rady Miejskiej Kalisza oraz Prezydentowi Miasta Kalisza.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

*Przewodniczący
Rady Miejskiej Kalisza
/.../
Andrzej Plichta*

UZASADNIENIE
DO UCHWAŁY NR XXXVIII/480/2017
RADY MIEJSKIEJ KALISZA

z dnia 18 maja 2017 r.

w sprawie nadania godności Honorowego Obywatelstwa Miasta Kalisza.

Wniosek o nadanie śp. ppłk. Henrykowi Grochowskiemu godności Honorowego Obywatelstwa Miasta Kalisza jest zgodny z Regulaminem nadania godności Honorowego Obywatelstwa Miasta Kalisza, stanowiącym załącznik Nr 8 do Statutu Kalisza – Miasta na prawach powiatu.

Henryk Grochowski, kaliszanie, partyzant, oficer zawodowy, działacz społeczny i gospodarczy.

Urodził się 6 grudnia 1915 r. w Wilnie. Po zakończeniu wojny światowej jego rodzina przeniosła się do Lublina. Tu ukończył w 1934 r. Państwowe Gimnazjum im. Staszica, po czym rozpoczął studia prawnicze. W 1935 r. wstąpił do Szkoły Podchorążych Piechoty w Komorowie k. Ostrowi Mazowieckiej. Po jej ukończeniu w 1937 r. w stopniu podporucznika otrzymał przydział do 29 Pułku Strzelców Kaniowskich. W wojnie obronnej 1939 r. dowodził kompanią strzelecką 25 Dywizji Piechoty. Ranny w walkach pod Łęczycą, uciekł ze szpitala w Kutnie i dotarł do Lublina. Niemcy rozplakatowali ogłoszenie o jego schwytaniu i rozstrzelaniu. W Lublinie, pod zmienionym nazwiskiem, rozpoczął działalność konspiracyjną. Został komendantem IV Rejonu LUBLIN. W 1941 r., zagrożony dekonspiracją, przeniósł się z rodziną do Zamościa. Po podjęciu pracy w tamtejszym nadleśnictwie pod pseudonimem „Henryk” organizował ruch partyzancki i szkolenie wojskowe tamtejszej młodzieży. Sformowany przez niego oddział połączył się później z oddziałami „Nerwy” i „Jemioły” i przemieścił do lasów lubelskich. W kwietniu 1944 r. został adiutantem dowódcy pułku w 27 Dywizji Wołyńskiej. Po zajęciu Lubelszczyzny przez wojska sowieckie i rozbrojeniu polskich oddziałów partyzanckich, które deklarowały wspólną walkę z Niemcami, zdecydował się na przeniesienie wraz z rodziną do Kalisza.

W maju 1945 r. został powołany do LWP. W randze kapitana służył w 49 Pułku w Koronowie. Był Komendantem Szkoły Podoficerskiej oraz dowódcą batalionu, którego zadaniem była ochrona pracy Komisji wytyczającej granicę wschodnią z ZSRR oraz walka z partyzantką działającą na Białostoczczyźnie, później zaś z bandami UPA w okolicach Włodawy. W Białostockim okazało się, że byli to polscy partyzanci, którzy nie chcieli ujawnić się ze względu na zagrożenie represjami ze strony UB. Mając ewidentne dowody bestialstwa UB wobec schwytanych partyzantów, dowództwo pułku zgłosiło formalną skargę na działalność tej formacji. Podjęte pertraktacje z partyzantami doprowadziły do stopniowego ich ujawnienia. UB w akcie zemsty za przegraną oskarżyło kpt. Henryka Grochowskiego o współpracę z bandami. Postawiony przed sądem wojennym zdołał się jednak skutecznie obronić.

Jako oficer miał doskonałą opinię swych przełożonych, prześladowany był jednak przez oficera politycznego, uznającego go za wroga ludu. W 1946 r. udało mu się uzyskać przeniesienie do rezerwy. Jako rezerwista brał udział w kolejnych ćwiczeniach i stopniowo awansował do stopnia podpułkownika.

Po zwolnieniu z wojska (od 1946 r.) rozpoczął pracę w handlu. Wkrótce po demobilizacji w październiku 1946 r. podjął pracę w Państwowej Centrali Handlowej, jako Zastępca Kierownika ds. handlowych. Następnie otrzymał zadanie organizacji i kierowania Powszechnym Domem Towarowym w Kaliszu. Okazał się doskonałym organizatorem i kierownikiem. Kierował domami handlowymi w Kaliszu i Poznaniu.

Oceniany wysoko za efekty swej pracy przez jednostki nadrzędne, uzyskiwał znaczące odznaczenia i wyróżnienia, dyskryminowany był jednak przez aparat polityczny. Był przedwojennym oficerem zawodowym, byłym Akowcem i bezpartyjnym. Uważany był za obcego klasowo. Był śledzony i przesłuchiwany przez UB. Utrudniano mu dostęp do pracy na bardziej eksponowanych stanowiskach, na które zasługiwał. Kierowano go do drugorzędnych zakładów pracy. Na dłużej związał się ze spółdzielczością spożywców. Od 1950 r. związany był z Powszechną Spółdzielnią Spożywców w Kaliszu, od 1957 r. był jej Prezesem, a w 1980 r. został Naczelnym Dyrektorem Oddziału WSS „SPOŁEM” w Kaliszu. Za jego kadencji nastąpił intensywny rozwój sieci handlowej „Społem” PSS, powstał wówczas największy market „Tęczą” wraz z tablicą upamiętniającą obóz przejściowy w okresie II wojny światowej. W 1980 r. przeszedł na emeryturę.

Henryk Grochowski aktywnie działał społecznie w wielu organizacjach związanych z pracą zawodową, wojskowością i sportem. Był urodzonym organizatorem i oddanym wielu sprawom społecznikiem, współtwórcą licznych podmiotów handlowych na terenie miasta, m.in. Spółdzielni Inwalidów czy Miejskiego Handlu Mięsem. Jako były oficer AK zorganizował Klub Oficerów Rezerwy.

Mieszkając i udzielając się społecznie w Kaliszu był stałym uczestnikiem i organizatorem wyjazdów kombatanatów na pola bitewne pod Łęczycę. Propagował wśród młodzieży pamięć o bohaterstwie polskich żołnierzy w bitwie nad Bzurą. Był członkiem bądź przewodniczył organizacjom związanym z walką o polskość w latach 1939-1947. Pełnił również zaszczytną funkcję Prezesa Zarządu Wojewódzkiego Związku Kombatanatów RP i b. Więźniów Politycznych w Kaliszu.

Za swoją działalność wojenną, zawodową i społeczną otrzymał wiele odznaczeń wojskowych i państwowych oraz wyróżnień za pracę społeczną, m.in. Krzyż Srebrny Orderu Virtuti Militari za walki w 1939 r., Krzyż Partyzancki za walki 1943-1944, Srebrny Krzyż Zasługi, czy Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski. W 1973 r. otrzymał również Honorową Odznakę Miasta Kalisza.

Zmarł 3 listopada 2003 r. w Kaliszu.

Nadanie godności Honorowego Obywatelstwa Miasta Kalisza Henrykowi Grochowskiemu będzie doskonałą okazją, aby przybliżyć kaliszanom część historii Armii Krajowej, a przede wszystkim koleje losu wspaniałego człowieka i żołnierza, dzięki któremu tak ważne pozostaje dziś znaczenie słów – braterstwo, przyjaźń, walka, honor i żołnierski etos.

*Przewodniczący
Rady Miejskiej Kalisza
/.../
Andrzej Plichta*